

Landschappelijke inpassing

Marijenkampen 16 in Marijenkampen

Het bedrijf van [REDACTED] en [REDACTED]

In samenwerking met DLV advies, [REDACTED]

November 2017

Buro [REDACTED]

Vriesburgerweg 20, 8475 EK Nijeholtpade, [REDACTED]

Inleiding

In de notitie van de Regionale Uitvoeringsdienst IJsselland, datum 29 september 2016, wordt aangegeven dat naast de basisinspanningen ten behoeve van de landschappelijke inpassing van het bedrijf, een aanvullende inspanning ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit gedaan moet worden. Deze twee inspanningen dienen opgenomen te zijn in een plan voor de landschappelijk inpassing.

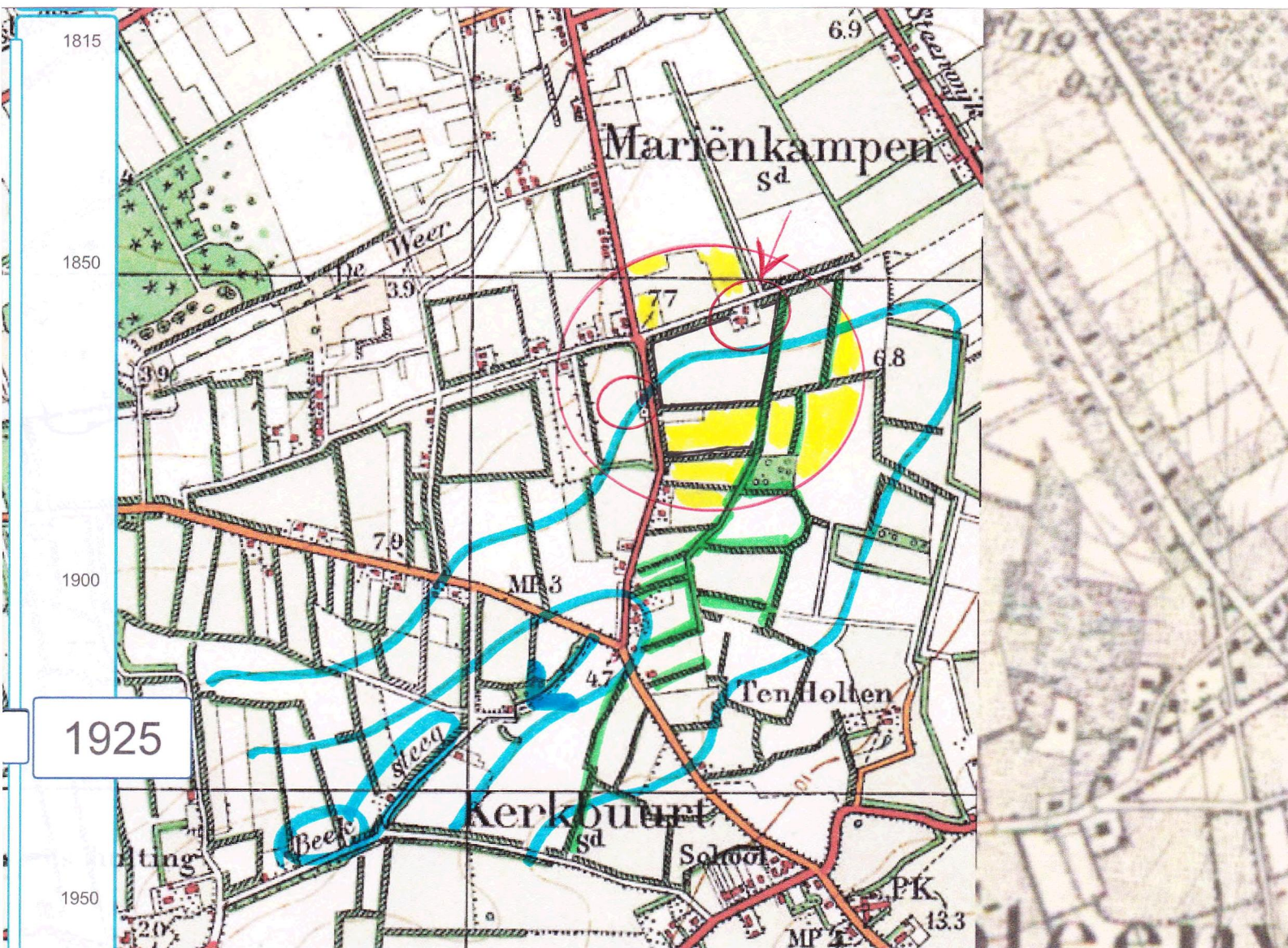
In diezelfde notitie wordt voor de voorgestelde bouwvlak door DLV een ander bouwvlak aangegeven. In dit advies wordt in het kader van een goede landschappelijk inpassing een derde optie voorgesteld.

Om tot een landschappelijke inpassing en een aanvullende inspanning te komen wordt hierna uitgebreid op het landschap en het proces van veranderingen ingegaan. Hierbij wordt ook van foto's gebruik gemaakt.

In dit landschap blijkt de landschappelijke inpassing van bedrijf en de ruimtelijke kwaliteit van het landschap zeer dicht bij elkaar te liggen.

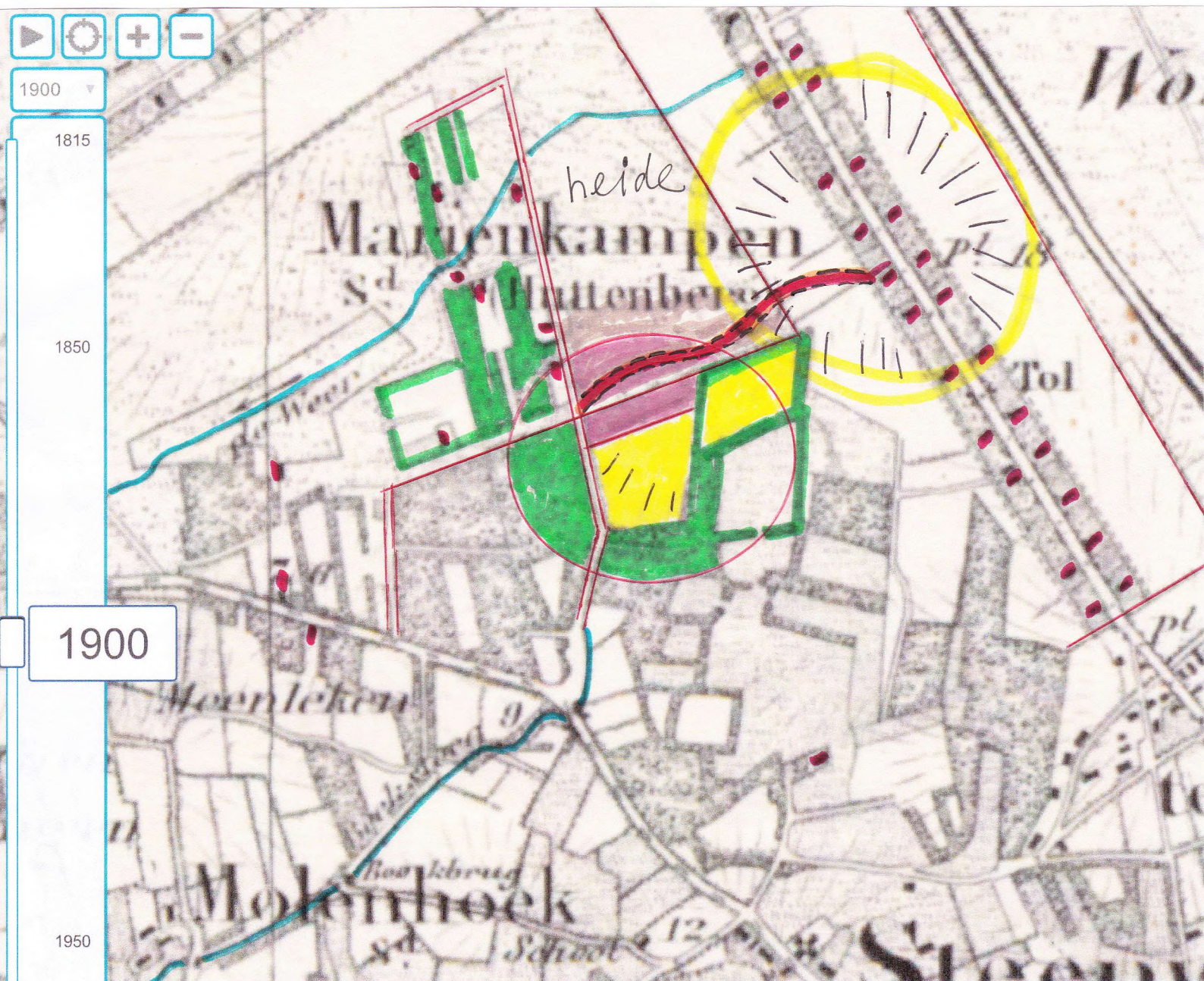
1925

Al het heideveld was in dit gebied bijna ontgonnen. Het patroon van de 'kamers' was doorgezet, bos is gekapt en er is door de een boerderij gebouwd, langs het recht getrokken onverharde pad tussen Wilhelminaoord en Marijenskampen. De 'kamer' waar deze boerderij aan de rand aan stond had ter hoogte van de boerderij een opening in de gesloten veekering. De blauw ingekleurde lijnen volgende hoogtelijnen en laten de richting van de stroming van het water zien naar de Beeksteeg. In het keileem gebied belangrijk. Het waren gemengde bedrijven, dus waren de 'kamers' gevuld met grasland en bouwland.

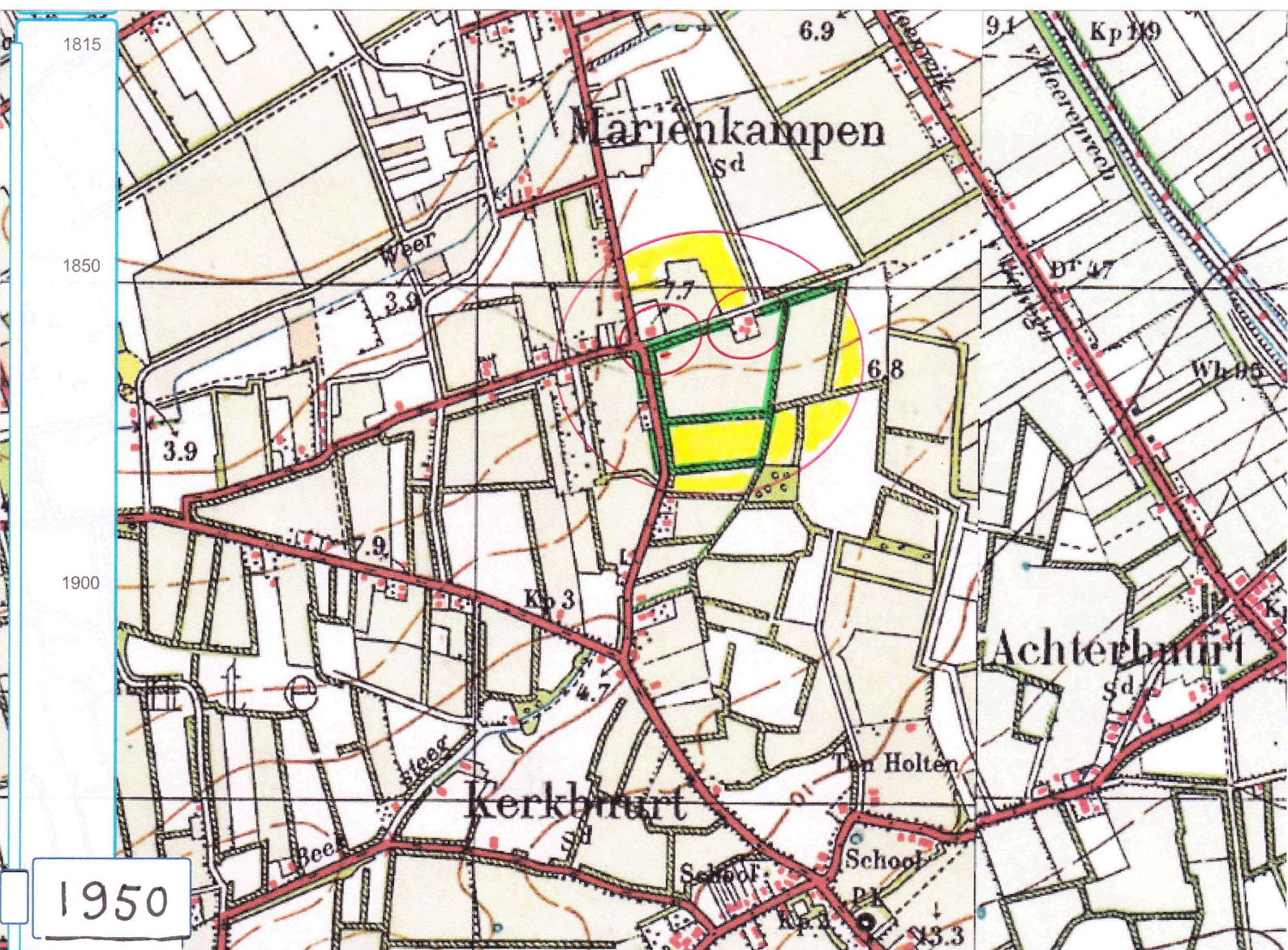
1900

Binnen de rode cirkel is aangegeven dat er in 1990 nog geen boerenerf lag. Een nieuw erf zou uiteindelijk ontstaan buiten het complex erfjes in Marijenkampen, dat als kleine enclave midden op de heide lag. Tussen de enclaves van Wilhelmaoord en Marijekampen liep een kronkelpad. Dit pad contrasteerde met de kaarsrechte lijnen in het golvend landschap. Het heidelandschap werd vanuit het zuiden ontgonnen, met bos ingeplant of er ontstonden ruime percelen omgeven door houtwallen. Deze houtwallen waren met name veekeringen tegen wild en schapen op de heide, ter behoud van het product in de 'kamer'. De opzet van deze keringen was dat ze een geheel gesloten wand vormden.

1950

Het onverharde pad op het keileem gaf zoveel overlast dat de opa van [redacted] de boerderij begon te verplaatsen naar de verharde weg. De boerderij werd achter de houtwal gebouwd. Dit verklaart dat de boerderij niet vlak aan de weg staat, zoals die aan de noordzijde van de kruising. De houtwallen vormen nog steeds gesloten 'kamers'.

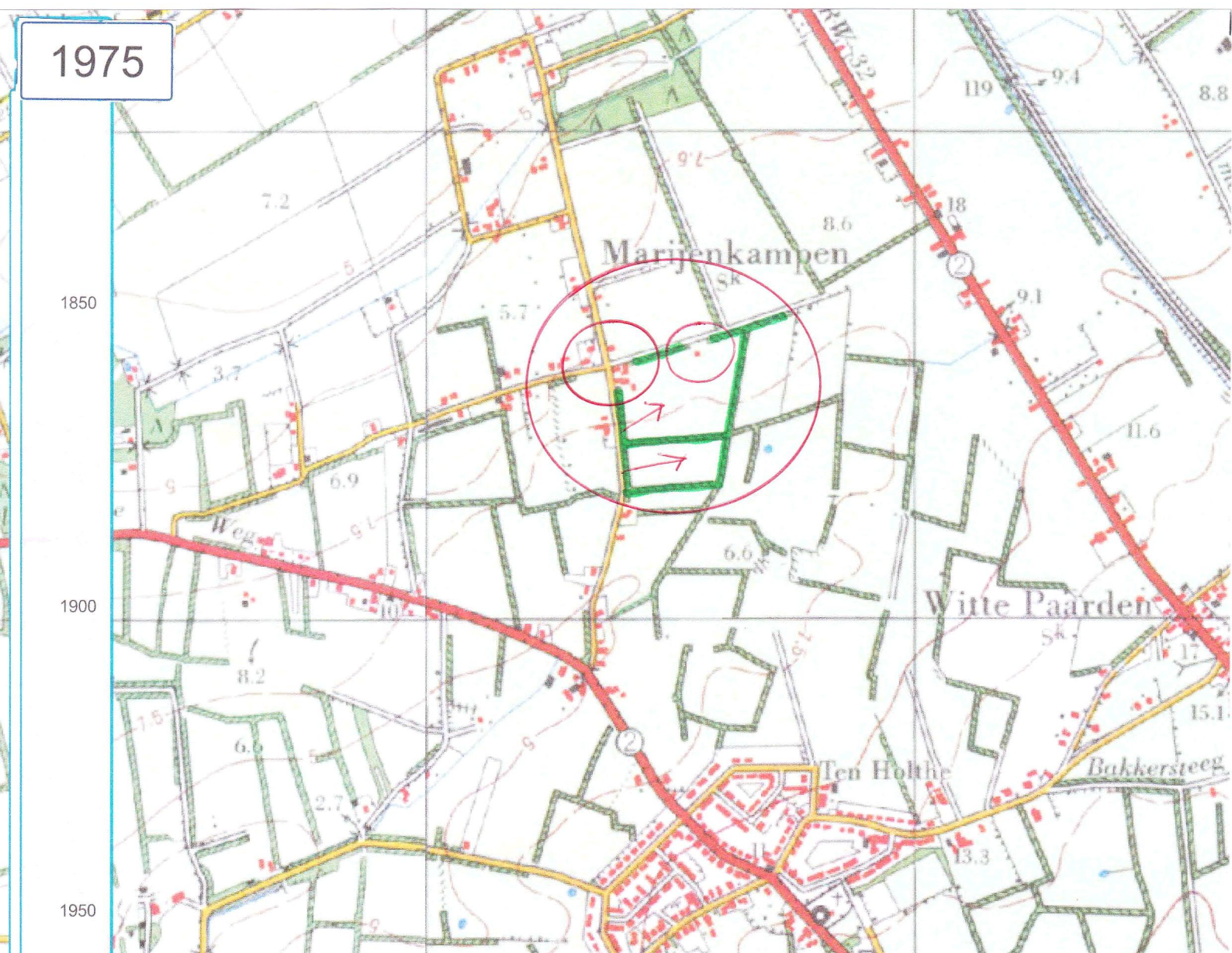

1975

Ten opzichte van de overige 'kamers' uit de buurt is deze van de nog geheel gesloten op twee gaten na. Die ter plekke van de oude boerderij en die bij de kruising ter plekke van de nieuwe boerderij met een vergelijkbaar pand er vlak ten noorden van.

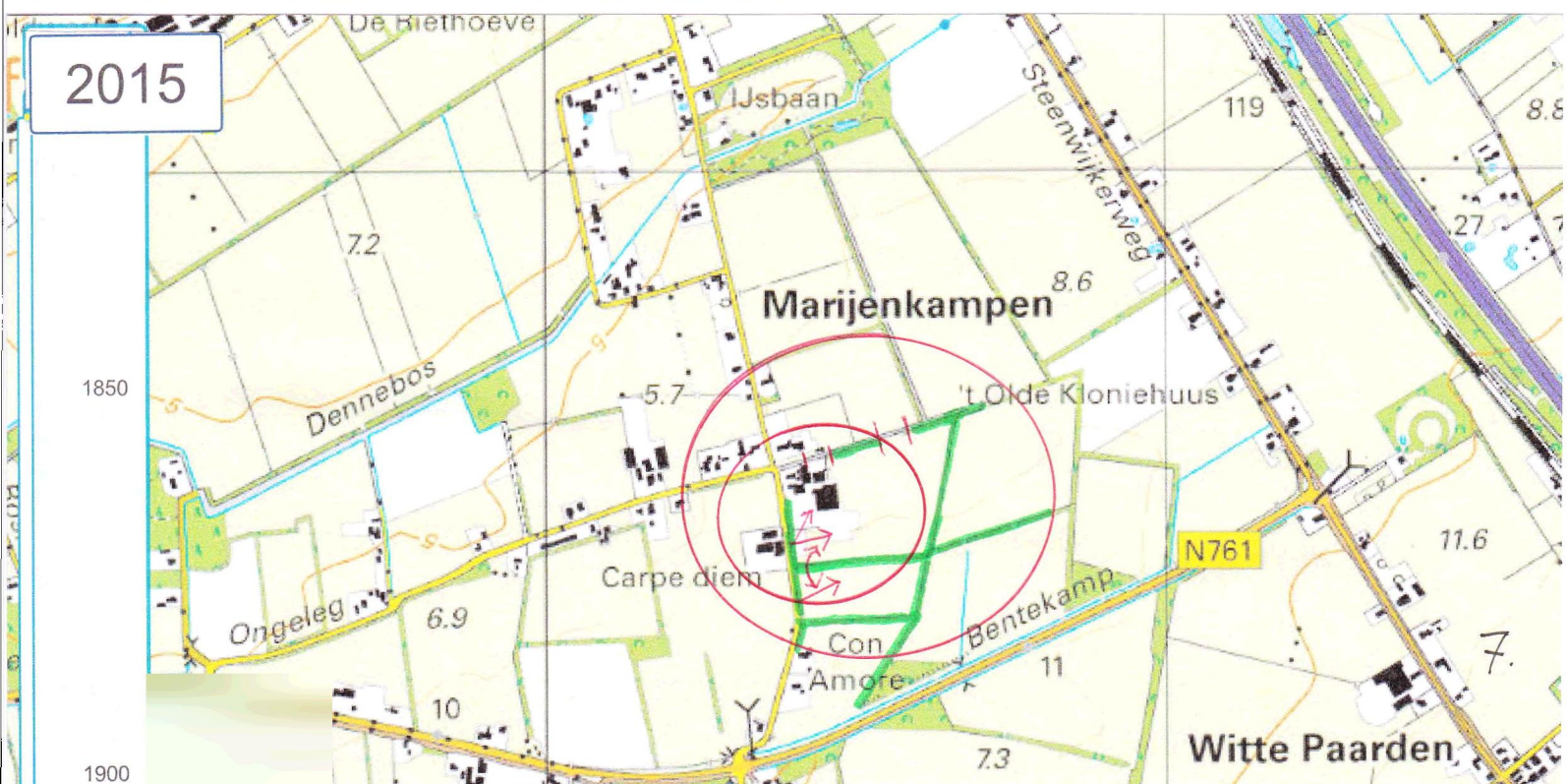
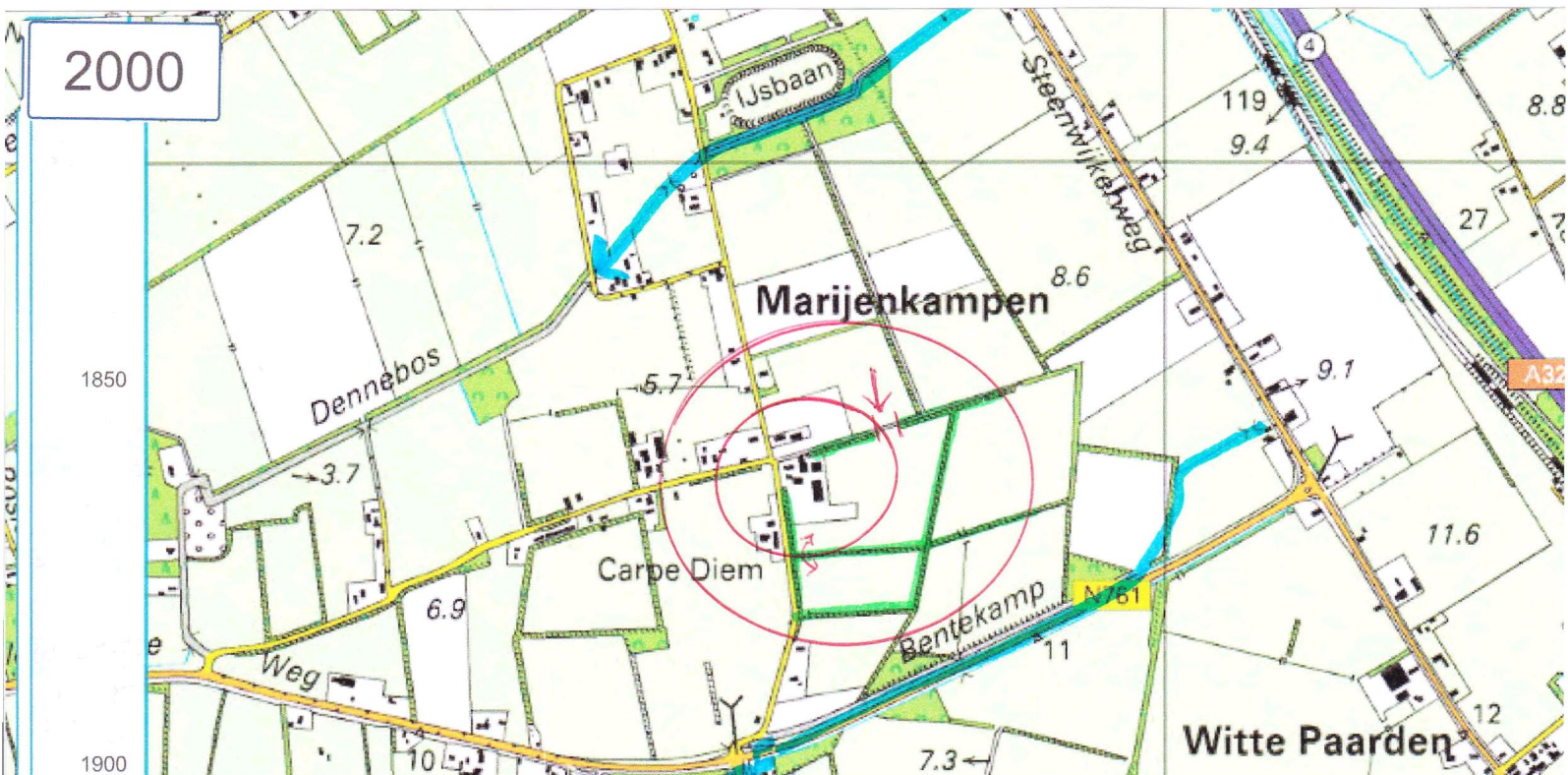
Ten noorden en achter het achtererf van de boerderij werden bijgebouwen gebouwd met de nokrichting haaks op die van de nokrichting van de boerderij.

Tijdens de ruilverkaveling is de houtwal aan de oostzijde langs de openbare weg, Marijenkampen, naar de gemeente overgegaan. Toen is het onderhoud gewijzigd en dit is met name in het zuidelijk deel te zien. Hier staan op de wal alleen nog eiken. Op deze wijze is er doorzicht in de twee 'kamers' gekomen en dit doorzicht is cultuurhistorisch onjuist.

2000 - 2015

Heel goed zijn de effecten van de ruilverkaveling te zien. Er zijn opnieuw 'kamers' gemaakt; niet met wanden als veekering, maar deze dienen nu als een casco van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van het landschap. In de kamer van [REDACTED] is het oude boeren erf geheel verdwenen, maar het gat in het patroon van de gesloten houtwal is gebleven. Het erf van [REDACTED] zelf is naar het oosten en zuiden uitgebreid. Naast de ligboxenstal is een nieuwe stal gebouwd en de voeropslag ligt ten zuiden van de twee ligboxenstallen. Een paardenbak is naast de 'open' houtwal gelegd, parallel aan de weg, tegenover een voormalige boerderij. De zichtbaarheid van paardenbak, nieuwbouw en voeropslag is groot.

westzijde erf

rijen in plaats van een houtwal

↓
houtwal van de
gemeente

'open' houtwal langs de weg ; 53 meter
↓ naar het zuiden

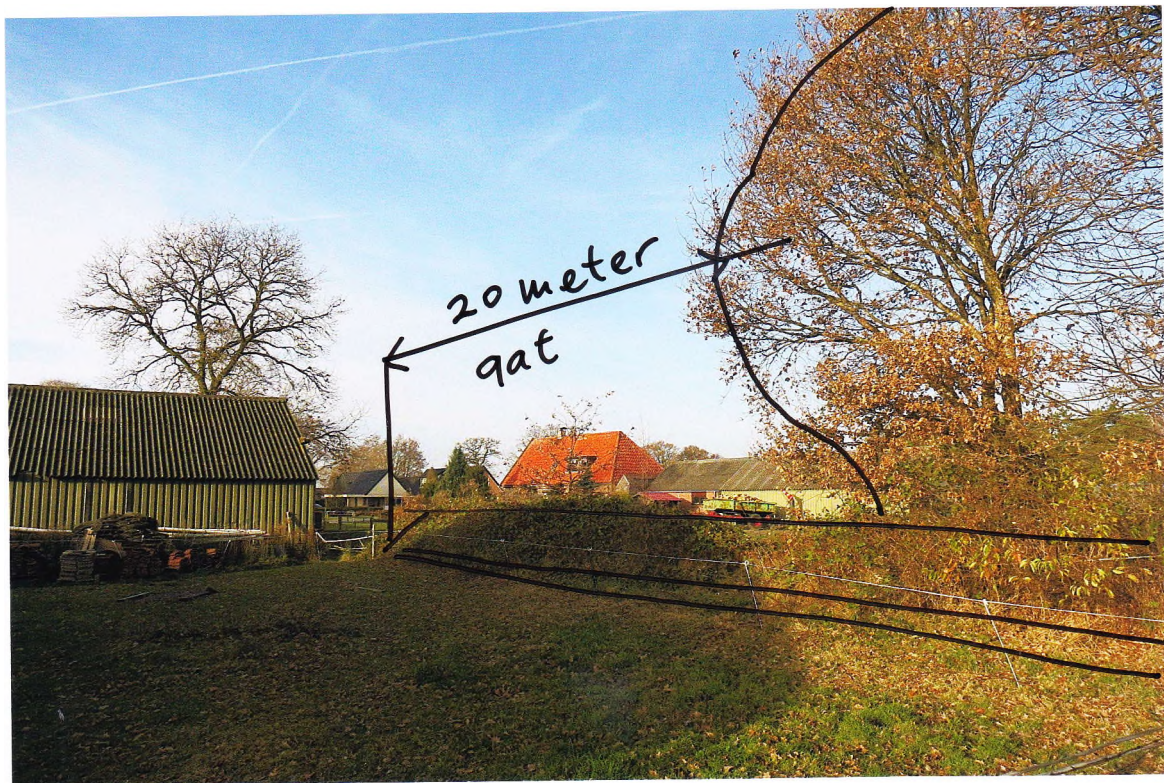

'gesloten' houtwal vlakbij de boerderij
↓

→ wal met struiken

noord zijde erf

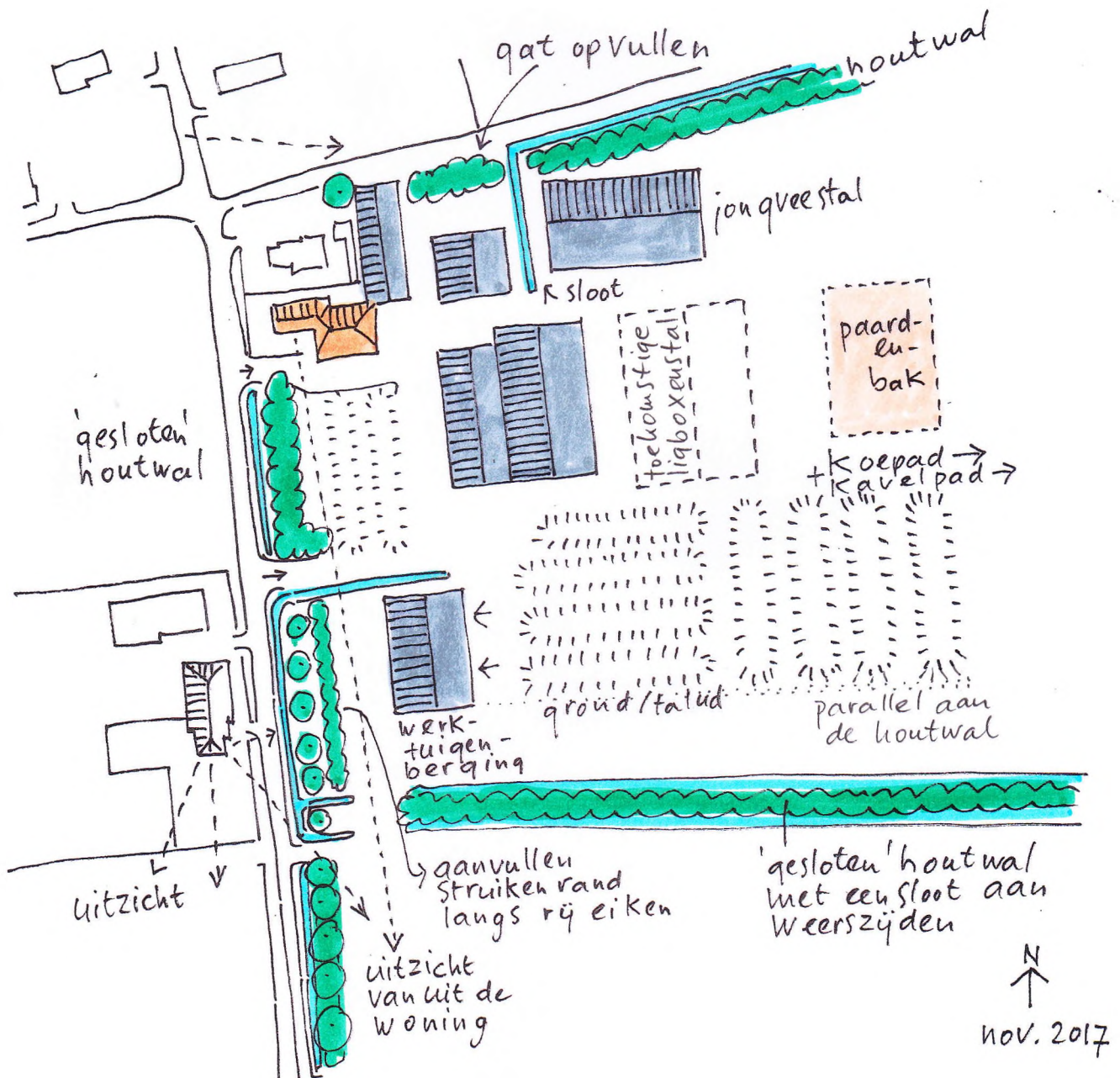
↑
↓ hetzelfde

Op de schets zijn de gewenste nieuwbouwplannen voor de komende tijd en voor de verre toekomst ingetekend, binnen het bouwblok dat door de gemeente is aangegeven. Met name de noordzijde van het bouwblok, levert een landschappelijk probleem op. De lijn ligt midden op de bestaande houtwal. Dit kan niet de bedoeling zijn. De nieuw te bouwen jongveestal komt ermee te dicht op een bestaande afwateringsloot en op de houtwal te staan. Hierdoor wordt voorgesteld om deze stal iets naar het oosten te verplaatsen. Als het gat in de houtwal wordt gedicht, wordt deze stal landschappelijk ingepast. De nieuwe werktuigenberging zal het aanzicht op het minst fraaie deel van het erf, de veevoeropslag, gaan verbergen. De kaprichting die gelijk is aan de meeste bijgebouwen heeft dit als groot voordeel. Het is een ruimtelijke verbetering. Maar de transparante houtsingel er aan de westzijde achter vormt geen ruimtelijke kwaliteit. Door op het erf een strook met streekeigen struiken aan de houtwal toe te voegen zal in de toekomst een gesloten wand ontstaan, waardoor het erf landschappelijk is ingepast en de ruimtelijke kwaliteit toeneemt.

De planning is dat de jongveestal en de werktuigenberging eerst worden gebouwd en in toekomst de ligboxenstal voor de melkkoeien. De twee bestaande kuilplaten blijven voorlopig liggen, totdat de ligboxenstal wordt gerealiseerd. Dan worden ze gesloopt en de ruimte wordt bij de zijtuin aangetrokken.

Landschappelijke inpassing en verbetering ruimtelijke kwaliteit

Het houtwallenlandschap is eeuwen oud. Een houtwal is een aarden wal met greppels of sloten aan weerszijden, begroeid met bomen en struiken; vroeger ondoordringbaar als veekering en nuttig voor gebruikshout. Ecologisch is een nagenoeg lange aaneen gesloten lijn als route belangrijk. Ook is het belangrijk dat er meerdere soorten in staan. Bomen zoals inlandse eik, lijsterbes en/ of berk, struiken zoals Cornus, meidoorn, Gelderse roos, sleedoorn, krent, wilde kers, geoorde wilg, wilde liguster, kardinaalsmuts of hazelaar.

In dit landschapstype bestaat er nauwelijks verschil tussen erfbeplanting en de overige beplanting in het landschap. Voor het erf en de algemene ruimtelijk kwaliteit is het belangrijk om hier het cultuurhistorische patroon te handhaven van de kenmerkende houtwallen. Aan de rand van het erf worden daarom de gaten gedicht. Om ook de lange lijnen verder mogelijk te maken wordt voorgesteld om het gat waar vroeger de boerderij heeft gestaan te dichten, op een opening met een dam na. Het is een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Een fruitboomgaarde levert geen meerwaarde aan dit erf op deze locatie.

De twee gaten aan de noordzijde bestaan uit 20 meter bij het erf en 44 meter ter hoogte van de oude boerderij. Dit is een toevoeging van 64 meter houtwal. De aanvulling met streekeigen struiken aan de westzijde van het erf, met soorten zoals hierboven aangegeven, bedraagt 53 meter. De strook zal uit 3 meter bestaan.

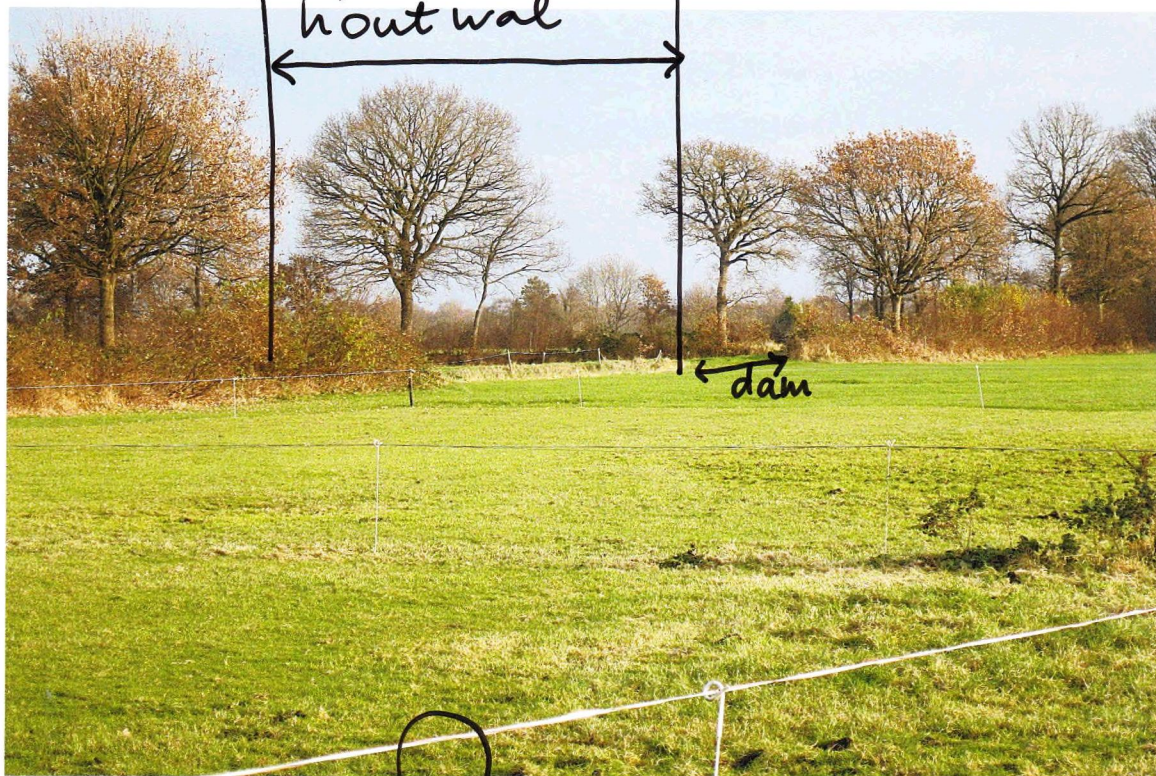
De benodigde ruimte voor de watercompensatie kan gevonden worden in sloten langs de houtwallen. Ook dit is een goede landschappelijke en ruimtelijke inrichting.

het houtwallen landschap

i.v.m. verdwenen
boeren erf :
44 meter
gat in de
houtwal

profiel
van een
houtwal

